

Vylučovací žaloba

Nelze aktivní věcnou legitimaci žalobce (insolvenčního správce) k podání vylučovací žaloby proti insolvenčnímu správci, jenž sepsal majetek do majetkové podstaty „svého dlužníka“ jako první v pořadí zakládat pouze na argumentu, že „jiným důvodem“ ve smyslu § 225 odst. 1 insolvenčního zákona je skutečnost, že žalobce (insolvenční správce) učinil soupis vylučovaného majetku do majetkové podstaty „svého (jiného) dlužníka“ jako druhý v pořadí, neboť jen tím, že majetek byl sepsán (do majetkové podstaty jiného dlužníka) později, nemůže být zasaženo do právní sféry tohoto (jiného) dlužníka.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 44/2018-564, ze dne 30.3.2020)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce INSOLV, v. o. s., se sídlem v P., jako insolvenčního správce dlužníka Oleofin, a. s., zastoupeného Mgr. V.Ch., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému Ing. D.J., se sídlem v H.K., jako zástupci insolvenční správkyně dlužníka SETUZA a. s., zastoupenému Mgr. M.P., advokátem, se sídlem v P., za účasti Krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, se sídlem v Ú.n.L., o vyloučení věci z majetkové podstaty dlužníka, eventuálně o vydání peněžitého plnění, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 46 ICm 2584/2011, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka SETUZA a. s., se sídlem v Ú.n.L., vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. KSUL 46 INS 2933/2010, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. září 2017, č. j. 46 ICm 2584/2011, 104 VSPH 436/2017-495 (KSUL 46 INS 2933/2010), ve znění usnesení ze dne 18. září 2017, č. j. 46 ICm 2584/2011, 104 VSPH 436/2017-507 (KSUL 46 INS 2933/2010), tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 10. března 2017, č. j. 46 ICm 2584/2011-451, Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „insolvenční soud“) zamítl žalobu na vyloučení 57 (ve výroku podrobně specifikovaných) ochranných známek (dále jen „předmětné ochranné známky“) z majetkové podstaty dlužníka SETUZA a. s. (I. výrok), včetně eventuálního nároku na vyloučení náhradního peněžitého plnění za 45 (ve výroku podrobně specifikovaných) zpeněžených ochranných známek z majetkové podstaty dlužníka SETUZA a. s. (II. výrok), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (III. výrok).

Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem k odvolání žalobce potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud vyšel shodně s insolvenčním soudem z následujících skutkových zjištění:

- 1/ Předmětné ochranné známky sepsala do soupisu majetkové podstaty insolvenční správkyně dlužníka SETUZA a. s. dne 6. dubna 2011.
- 2/ Žalobce sepsal do soupisu majetkové podstaty dlužníka Oleofin, a. s., podnik dlužníka dne 22. září 2010, a to aniž výslovně uvedl, že zahrnuje též předmětné ochranné známky.
- 3/ Žalobce výslovně sepsal předmětné ochranné známky do soupisu majetkové podstaty dlužníka Oleofin, a. s., dne 28. července 2011.
- 4/ Společnost SETUZA a. s. uzavřela dne 5. března 2008 smlouvu o zajišťovacím převodu předmětných ochranných známek se společností Pembroke Trading Limited.
- 5/ Společnost SETUZA a. s. převedla předmětné ochranné známky na společnost Oleofin, a. s., smlouvami z 31. března 2008.

6/ Společnost Oleofin, a. s., převedla předmětné ochranné známky na společnost SERICANA, a. s., (nyní LKOCZ, a. s., dříve též LUKANA OIL a. s.) [dále jen „LKOCZ, a. s.“] smlouvou ze dne 17. září 2009.

7/ Dne 12. září 2011 podala společnost LKOCZ, a. s., vylučovací žalobu proti žalobci ve vztahu k předmětným ochranným známkám zahrnutým do majetkové podstaty společnosti Oleofin, a. s., (MSPH 88 INS 3043/2010-B-C14-1). Toto řízení je přerušeno do skončení zde projednávané věci (C14-2).

Odvolací soud dospěl k těmto právním závěrům:

1/ Jako první sepsala předmětné ochranné známky insolvenční správkyne dlužníka SETUZA a. s.

2/ Smlouva o zajišťovacím převodu předmětných ochranných známek z 5. března 2008 je neplatná.

3/ Smlouvy z 31. března 2008 jsou platné.

4/ Smlouva ze 17. září 2009 je platná.

5/ Vlastníkem předmětných ochranných známek je tak společnost LKOCZ, a. s.

6/ Protože žalobci nesvědčí právo vylučující sepsis ochranných známek do majetkové podstaty dlužníka SETUZA a. s. a ani zde není jiný důvod, pro který by ochranné známky neměly být do tohoto soupisu zahrnuty a jenž by zasahoval do jeho právní sféry, žalobce nemá aktivní legitimaci k podání vylučovací žaloby a vylučovací žaloba je tedy nedůvodná.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí spočívá na vyřešení právních otázek při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu představované rozsudkem ze dne 29. října 2015, sp. zn. 29 Cdo 683/2011, uveřejněným pod číslem 116/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 116/2016“), rozsudkem ze dne 27. dubna 2005, sp. zn. 29 Odo 1005/2004, uveřejněným v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2005, pod číslem 113, rozsudkem ze dne 20. listopadu 2014, sp. zn. 21 Cdo 953/2014, uveřejněným pod číslem 48/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 48/2015“), a rozsudkem ze dne 31. ledna 2017, sen. zn. 29 ICdo 24/2014. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobě se vyhovuje v plném rozsahu.

Otázky, jež předkládá dovolatel Nejvyššímu soudu k posouzení (posuzováno dle obsahu dovolání) jsou následující:

1/ Zda soupis do majetkové podstaty učiněný v pořadí jako první zasahuje do právní sféry insolvenčního správce, který tento majetek sepsal v pořadí jako druhý, a zda samotná tato skutečnost je „jiným důvodem“ ve smyslu § 225 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku s způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), opravňující insolvenčního správce, který tento majetek sepsal v pořadí jako druhý, k podání vylučovací žaloby.

2/ Zda lze v rámci řízení o vylučovací žalobě jako předběžnou posoudit otázku, zda vylučovaný majetek náleží do majetkové podstaty spravované žalobcem, ačkoli pro takový postup insolvenční zákon stanovuje zvláštní řízení, a to řízení o vylučovací žalobě podané vůči žalobci.

Dovolatel argumentuje ve prospěch závěru, že již skutečnost, že sepsal předmětné ochranné známky do soupisu majetkové podstaty později než žalovaný, zakládá jeho aktivní legitimaci k podání vylučovací žaloby (neboť jde o „jiný právní důvod“ ve smyslu § 225 odst. 1 insolvenčního zákona), přičemž jiný než insolvenční soud (myšleno insolvenční soud „jeho“ dlužníka) není oprávněn posuzovat příslušnost určitého majetku k majetkovému podstatě tohoto dlužníka. Dovolatel má za to, že sepsal předmětné ochranné známky oprávněně, neboť platnost jejich následného převodu je sporná.

Nejvyšší soud, na rozdíl od soudu insolvenčního i odvolacího, nepřehlédl, že usnesením insolvenčního

soudu ze dne 30. ledna 2017, č. j. KSUL 46 INS 2933/2010-B-164, byl insolvenční správkyní Ing. V.J.V. ustanoven zástupce (§ 33 insolvenčního zákona). Nejvyšší soud proto jednal na straně žalované s tímto zástupcem.

Žalovaný požaduje odmítnutí dovolání.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (ve znění účinném od 30. září 2017) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Srov. k tomu dále (ve vazbě na skutečnost, že řízení bylo zahájeno před 1. lednem 2014) i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014, uveřejněné pod číslem 92/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Dovolání shledal Nejvyšší soud za přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., a to k řešení otázek dovolatelem predestřených, neboť jde o právní otázky dosud v judikatuře Nejvyššího soudu v daných skutkových poměrech beze zbytku nezodpovězené.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 225 odst. 1 insolvenčního zákona platí, že osoby, které tvrdí, že označený majetek neměl být do soupisu zahrnut proto, že to vylučuje jejich právo k majetku nebo že tu je jiný důvod, pro který neměl být zahrnut do soupisu, se mohou žalobou podanou u insolvenčního soudu domáhat rozhodnutí, že se tento majetek vylučuje z majetkové podstaty.

Podle ustanovení § 217 odst. 2 insolvenčního zákona (doplněného do insolvenčního zákona s účinností od 1. ledna 2014) platí, že insolvenční správce vyřadí ze soupisu majetkové hodnoty, o kterých v průběhu insolvenčního řízení vyjde najevo, že nenáleží do majetkové podstaty; to platí bez zřetele k tomu, že v době vyřazení se již osoba, která má z vyřazení prospěch, nemůže domáhat vyloučení těchto majetkových hodnot z majetkové podstaty. Učiní tak po projednání s věřitelským výborem a poté, co vyrozumí insolvenční soud; tím není vyloučena možnost opětovného soupisu vyřazených majetkových hodnot do majetkové podstaty.

Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu je ustálena v následujícím:

1/ I v poměrech insolvenční úpravy patří k předpokladům, za nichž může soud vyhovět žalobě o vyloučení majetku z majetkové podstaty podle § 225 odst. 1 insolvenčního zákona (excindační žalobě), to, že:

a/ Označený majetek byl insolvenčním správcem příslušného dlužníka vskutku pojat do soupisu majetkové podstaty dlužníka.

b/ Vylučovací žaloba podaná osobou odlišnou od dlužníka došla soudu nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy této osobě bylo doručeno vyrozumění insolvenčního správce o soupisu majetku, k němuž tato osoba uplatňuje právo vylučující soupis (k tomu dlužno dodat, že osoba, která tvrdí, že označený majetek do majetkové podstaty nepatří, může podat vylučovací žalobu bez ohledu na to, zda jí bylo doručeno vyrozumění o soupisu tohoto majetku do majetkové podstaty dlužníka). Legitimace k

podání vylučovací žaloby je dána již tím, že věc byla insolvenčním správcem zařazena (zapsána) do soupisu podstaty.

c/ Žalovaným je insolvenční správce.

d/ V době, kdy soud rozhoduje o vyloučení majetku, trvají účinky rozhodnutí o úpadku a sporný majetek je nadále sepsán v majetkové podstatě (nebyl v mezidobí ze soupisu majetku vyloučen).

e/ Osoba, která se domáhá vyloučení majetku ze soupisu, prokázala nejen to, že tento majetek neměl (nebo ke dni rozhodnutí o žalobě již nemá) být do soupisu zařazen, nýbrž i to, že „právo, které vylučovalo zařazení majetku do soupisu, svědčí jí“ nebo že „tu je jiný důvod, pro který neměl být majetek zahrnut do soupisu“.

Přičemž bytí platí závěr, že se u vylučovacích žalob, jež jsou svou povahou žalobami určovacími, naléhavý právní zájem neprokazuje (nezkoumá se), neboť plyne přímo z dikce § 225 odst. 1 insolvenčního zákona, neznamená to, že se již nezkoumá otázka aktivní věcné legitimace (vylučovatele) k podání vylučovací žaloby. I zde tedy stále platí (co do obou možností uvedených v § 225 odst. 1 insolvenčního zákona) požadavek, že soupis zasahuje do právní sféry žalobce (vylučovatele), tedy, v případě, že vylučovatel odůvodňuje svou aktivní věcnou legitimaci k podání vylučovací žaloby argumentem, že je tu „jiný důvod pro který neměl být majetek zahrnut do soupisu“ dlužníka, je nutné zkoumat, zda se tento „jiný důvod“ týká jeho právní sféry (srov. R 116/2016).

2/ V rozsudku ze dne 29. července 2004, sp. zn. 29 Odo 394/2002, uveřejněném pod číslem 81/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud v poměrech zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“) uvedl, že vylučovací žaloba je svou povahou (obdobně jako vylučovací žaloba ve vykonávacím řízení) žalobou procesní, jejímž prostřednictvím se (jen) pro dobu trvání konkursu konečným způsobem vymezuje příslušnost určitého majetku ke konkursní podstatě a ve které se soud o právu založeném předpisy práva hmotného vyjadřuje jen jako o otázce předběžné (srov. k tomu v právní teorii shodně např. Steiner, V.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., 1995, str. 121). To znamená, že kdyby se uvedený výtěžek zpeněžení v konkursní podstatě již nenacházel (byl by v souladu s příslušnými ustanoveními ZKV vyplacen úpadcovým věřitelům) zůstává žalobci zachována možnost žaloby z tzv. lepšího práva. V řízení o vylučovací žalobě jde tak o to, zda je dán (jakýkoli) důvod, pro který má být dotčený majetek ze soupisu vyloučen nebo zda je zde (jakýkoli) důvod, jenž vyloučení majetku ze soupisu ve vztahu ke konkrétnímu vylučovateli brání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2012, sp. zn. 29 Cdo 916/2011, 29 Cdo 917/2011).

3/ Vyjde-li v průběhu insolvenčního řízení najevo, že majetek byl sepsán do majetkové podstaty dlužníka neoprávněně, je insolvenční správce dlužníka povinen vyřadit tento majetek ze soupisu majetkové podstaty (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2017, sen. zn. 29 NSČR 13/2017). Neučiní-li tak insolvenční správce sám v přiměřené době poté, co rozhodné skutečnosti pro vyřazení majetku z majetkové podstaty dlužníka vyšly najevo, udělí insolvenční soud správci pokyn, v rámci své dohlédací činnosti, aby tak učinil. Neučiní-li tak insolvenční soud, přestože ví, nebo musí vědět, že předmětný majetek je sepsán do majetkové podstaty dlužníka neoprávněně, jedná se o (jeho) nesprávný úřední postup (srov. přiměřeně závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. dubna 2004, sp. zn. 29 Cdo 3064/2000, uveřejněném pod číslem 24/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a judikaturu zde citovanou).

Promítnuto do poměrů projednávané věci, výše řečené znamená, že soudy obou stupňů si mohly (musely) otázku platnosti převodní smlouvy (o právech k předmětným ochranným známkám) uzavřené mezi společnostmi Oleofin, a. s., a společností LKOCZ, a. s., posoudit jako otázku předběžnou, neboť tak činily v rovině procesního práva s účinky pouze pro zde probíhající insolvenční řízení. Uvedené posouzení bylo přitom zároveň určující pro zjištění, zda žalobci svědčí práva k takto vylučovanému majetku [tj. zda lze aktivní věcnou legitimaci na straně žalobce založit na tom, že mu svědčí (ona vylučovaná) práva k předmětným ochranným známkám]. Přičemž

posouzením této otázky (platnosti převodní smlouvy) není (nemusí být) insolvenční soud dlužníka Oleofin, a. s., vázán (srov. blíže § 231 insolvenčního zákona). Soudy obou stupňů naopak neřešily otázku, zda práva k předmětným ochranným známkám náleží či nenáleží do majetkové podstaty společnosti Oleofin, a. s., ale pouze otázku platnosti převodní smlouvy o právech k ochranným známkám uzavřené mezi společnostmi Oleofin, a. s., a společností LKOCZ, a. s.

Nejvyšší soud tedy nemá pochyb o tom, že tím, že insolvenční soud posoudil platnost výše uvedené převodní smlouvy, nejednal v rozporu se závěry vyslovenými dovolacím soudem v R 48/2015.

S argumentací uplatněnou dovolatelem nelze souhlasit ani potud, že aktivní věcnou legitimaci k podání vylučovací žaloby proti žalovanému lze dovodit na základě „jiného důvodu“ ve smyslu § 225 odst. 1 insolvenčního zákona, a to s ohledem na skutečnost, že žalobce sepsal práva k předmětným ochranným známkám do majetkové podstaty (společnosti Oleofin, a. s.) jako „druhý v pořadí“.

Tato skutečnost sama o sobě nemůže představovat „jiný důvod“ ve smyslu § 225 odst. 1 insolvenčního zákona, neboť na základě tohoto argumentu by se stal aktivně věcně legitimovaným k podání vylučovací žaloby každý insolvenční správce, jenž by sepsal do majetkové podstaty „svého dlužníka“ majetek, již (dříve) sepsaný jiným insolvenčním správcem, jako „druhý v pořadí“. Úvaha, že vylučovací žalobě insolvenčního správce, který sepsal předmětnou věc jako „druhý v pořadí“, má být vyhověno již jen proto, že sepsal do majetkové podstaty „druhý v pořadí“ představuje jiný důvod pro vyloučení z majetkové podstaty dlužníka, jehož insolvenční správce sepsal předmětnou věc jako první, je zjevně nepřiměřená.

Nadto v případě, že by dovolací soud přisvědčil argumentaci žalobce, že tímto „jiným důvodem“ pro vyloučení majetku z majetkové podstaty dlužníka je skutečnost, že tento majetek byl žalobcem (jako insolvenčním správcem) sepsán do majetkové podstaty (jiného dlužníka) soupisem učiněným jako „druhým v pořadí“ za situace, kdy by vyšlo najevo, že tento majetek nepatří do majetkové podstaty dlužníka žalobce, pak by i v případě potenciálního úspěchu žalobce s vylučovací žalobou proti žalovanému musel být takový majetek z majetkové podstaty (tohoto jiného dlužníka) vyloučen, neboť by šlo o majetek neoprávněně sepsaný do majetkové podstaty (tohoto jiného dlužníka) – insolvenční správce má povinnost za těchto okolností takový majetek z majetkové podstaty dlužníka vyřadit, popř. má insolvenční soud povinnost ho k tomuto zavázat pokynem vydaným v rámci své dohlédací činnosti (§ 217 odst. 2 insolvenčního zákona a usnesení Nejvyššího soudu, sen. zn. 29 NSČR 13/2017).

Jinak řečeno, Nejvyšší soud uzavírá, že nelze aktivní věcnou legitimaci žalobce (insolvenčního správce) k podání vylučovací žaloby proti insolvenčnímu správci, jenž sepsal majetek do majetkové podstaty „svého dlužníka“ jako první v pořadí zakládat pouze na argumentu, že „jiným důvodem“ ve smyslu § 225 odst. 1 insolvenčního zákona je skutečnost, že žalobce (insolvenční správce) učinil soupis vylučovaného majetku do majetkové podstaty „svého (jiného) dlužníka“ jako druhý v pořadí, neboť jen tím, že majetek byl sepsán (do majetkové podstaty jiného dlužníka) později, nemůže být zasaženo do právní sféry tohoto (jiného) dlužníka.

Jelikož v průběhu insolvenčního řízení (incidenčního sporu) vyšlo najevo, že žalobci práva k předmětným ochranným známkám nesvědčí, resp. že tato práva byla platně převedena na třetí osobu (společnost LKOCZ, a. s.), učinil odvolací soud správný závěr o absenci aktivní věcné legitimace žalobce k podání vylučovací žaloby.

Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů nepodařilo zpochybnit správnost právního posouzení věci odvolacím soudem, Nejvyšší soud dovolání zamítl jako nedůvodné.

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)